

Ο Λένιν διάβαζε Αρχαία Ελληνικά από το πρωτότυπο...

(Φ. ΚΟΥΓΚΕΛΜΑΝ «Μερικά χαρακτηριστικά του μεγάλου Μαρξ», Μόσχα 1958, σελ. 10).

Ομηρος, Πίνδαρος, Αισχύλος, Σοφοκλής, Ευριπίδης, Δημοσθένης, Ισοκράτης, Στράβων, Πλάτων, Αριστοτέλης, Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Αππιανός, Διονύσιος Αλικαρνασσεύς, Αρριανός, Δίων ο Κάσσιος κ.ά. είναι οι συγγραφείς που μελετούσε. (Β. ΝΤΑΛΙΝ, Ι. ΝΕΠΟΜΙΑΣΤΣΑΓΙΑ: «Τα ιστορικά βιβλία στη βιβλιοθήκη του Μαρξ» - Στο βιβλίο «Ο Μαρξ ιστορικός», Μόσχα 1968, σελ. 606-610).

Διάβαζε και ξαναδιάβαζε κάθε χρόνο τον Αισχύλο στο πρωτότυπο (Π. ΛΑΦΑΡΓΚ: «Αναμνήσεις γύρω από τον Μαρξ», Μόσχα 1958, σελ. 6).

Η κόρη του Μαρξ (Ελεονώρα Εβελινγκ) γράφει ότι ο πατέρας της διάβαζε την «Ιλιάδα» και την «Οδύσσεια» μεγαλόφωνα για να ακούνε οι θυγατέρες του. (ΕΛΕΟΝΩΡΑ ΜΑΡΞ ΕΒΕΛΙΝΓΚ: «Φευγαλέες σημειώσεις», Μόσχα 1933, σελ. 12).

Αξίζει ακόμη να σημειωθεί ότι θέμα της διδακτορικής του διατριβής ήτο η διαφορά μεταξύ της φιλοσοφίας της φύσεως του Δημοκρίτου και του Επικούρου.

Όποτε το ερώτημα που γεννάται είναι όχι τι είχε διαβάσει ο Μαρξ από τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς, αλλά τι δεν είχε διαβάσει.

Β. ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΝΓΚΕΛΣ ο γυμνασάρχης του δόκτωρ Γκάντσκε, έγραφε στο από 27 Σεπτεμβρίου 1837 ενδεικτικό του από το Γυμνάσιο του Ελμπερελντ: «Οι πρόοδοι του στα Ελληνικά ήταν τέτοιες, ώστε έμαθε να μεταφράζει εξαιρετικά καλά τόσο τα συγγράμματα των εύκολων σχετικά Ελλήνων πεζογράφων, όσο και τα έργα του Ομήρου και του Ευριπίδη και μπόρεσε να κατανοήσει καλά και να αποδώσει την έννοια σ' έναν από τους διαλόγους του Πλάτωνα».

Σώζεται επιστολή του απευθυνόμενου στον παιδικό του φίλο Βίλελμ Γκρέμπεν γραμμένη στα ελληνικά: «Την σου επιστολήν εύρηκα εν τοις των ετέρων, και ηδύ μεν ήν εμοί το αυτού ρήμα. Το δε δικαστήριον των

πέντε σπουδίωνων (Σημ.: φοιτητών) και την αυτών κρίσιν ου δύναμαι γινώσκειν ή αυθεντικήν ή κομπετέντην (Σημ.: αρμόζουσα). Εστίν γαρ χάρις υπ' εμού, ει δίδωμι ποιήματα εν ταις εις υμάς επιστολαίς». (Κ. Μαρξ και Φ. Ενγκελς «Απαντα», τ.Β', σελ. 505).

Εξυμνών την ευφρανία της ελληνικής γλώσσης, γράφει:

«Σαν της θάλασσης τα κύματα όμοια η καλόφωνη γλώσσα του Ομήρου. Λες και κατακυλά βράχια ο Αισχύλος από τις κορφές στις κοιλάδες». (Κ. Μαρξ - Φ. Ενγκελς, «Απαντα», том. 2, σελ. 506).

Σχετικά με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό: «Στη φιλοσοφία, όπως και σε πολλούς τομείς, αναγκαζόμαστε κάθε τόσο να επανερχόμαστε στις κατακτήσεις του μικρού αυτού λαού, που τα καθολικά του χαρίσματα και η δραστηριότητα του εξασφάλισαν στην ιστορία εξέλιξης της ανθρωπότητας μια θέση που κανείς άλλος λαός δεν μπορεί να διεκδικήσει... Στις πολυποίκιλες μορφές της ελληνικής φιλοσοφίας υπάρχουν ήδη σε εμβρυακή κατάσταση, στην πορεία της ανάπτυξής τους, όλες σχεδόν οι αντιλήψεις των κατοπινών θεωριών για τον κόσμο».

Ακόμη: «Στα χειρόγραφα που διασώθηκαν με την πτώση του Βυζαντίου, στα αρχαία αγάλματα που ξεθάφτηκαν από τα ερείπια της Ρώμης, μπροστά στην έκθαμβη Δύση ορθώθηκε ένας νέος κόσμος, η ελληνική αρχαιότητα. Μπροστά στις φωτινές μορφές της εξαφανίστηκαν οι οπτασίες του Μεσαίωνα». (Κ. Μαρξ - Φ. Ενγκελς, «Απαντα», том. 20, σελ. 345-346). Αντιθέτως ημετέροι οωστήρες θεωρούν την επάνοδο εις τα αρχαία ελληνικά επιστροφή εις τον Μεσαίωνα...

Χαρακτηριστικό είναι και τούτο: Αναφερόμενος εις αμαθείς και ανοήτους συνομιλητάς του, οι οποίοι ήθελαν να τον κάμουν επίδειξιν πνεύματος, γράφει: «Ω Φιλισταίοι καθήστε πρώτα και μάθετε τα ελληνικά κι όταν τελειοποιηθείτε σ' αυτά, τότε ελάτε να τα πούμε. Μόνον εκείνοι που ξέρουν ελληνικά μπορούν να συζητούν σωστά». (Καρλ Μαρξ, Φ. Ενγκελς, «Απαντα», том. 2, σελ. 544).

Γ. Ο ΛΕΝΙΝ εφοίτησε στο κλασικό Γυμνάσιο του Σιμπίρσκ, και είχε ιδιαίτεραν επίδοσιν εις την εκμάθησιν της αρχαίας ελληνικής. Ο συμμαθητής του Μ. Κουζνιετσώφ αναφέρει ότι ο Ουλιάνωφ πήγαινε στο Γυμνάσιο, μισή ώρα πριν από τα μαθήματα, μάζευε γύρω του όσους συμμαθητές είχαν ανάγκη από βοήθεια και τους διάβαζε τα αρχαία κείμενα, ιδιαίτερα τον Ηρόδοτο και τον Θουκυδίδη ή μετέφραζε ομηρικά εξάμετρα.

Ο Μ. Μποντς - Μπρουγιέβιτς, συνεργάτης του Λένιν, γράφει ότι ο Βλαντιμίρ Ιλίτς ήξερε στην εντέλεια τα αρχαία ελληνικά και ότι διάβαζε τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς στο πρωτότυπο.

Στις ομιλίες του χρησιμοποιούσε συχνά αρχαιοελληνικές οράσεις, ρητά και αποφθέγματα.

Στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Πετρούπολεως του έτυχε στις εξετάσεις το θέμα οι «Νόμοι» του Πλάτωνα. Είχε μεγάλη επιτυχία, γιατί είχε μελετήσει τα έργα του Πλάτωνα στο πρωτότυπο.

Το 1920, ενώ ο εμφύλιος πόλεμος ήταν στο αποκορύφωμά του, αναήρτουσε εναγωνίως λεξικό της αρχαιοελληνικής. Στην περίοδο αυτή ανήκει σημειώμα του προς τη βιβλιοθήκη του μουσείου Ρουμιάντσεφ της Μόσχας (σήμερα βιβλιοθήκη «Λένιν») με το εξής περιεχόμενο: «Αν οι ενημερωτικές εκδόσεις, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βιβλιοθήκης, δεν δίνονται για μελέτη κατ' οίκον, δεν θα 'τανε δυνατό να τις πάρω για ένα βράδυ, για μια μόνο νύχτα, όταν η βιβλιοθήκη θα είναι κλειστή; Θα τις επιστρέψω το πρωί. Μου χρειάζονται, πρώτον δύο από τα καλύτερα και πληρέστερα λεξικά της ελληνικής γλώσσας. Δεύτερον τα καλύτερα φιλοσοφικά λεξικά, τρίτον η ιστορία της ελληνικής φιλοσοφίας».

(ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Τα ως άνω έχουν σταχυολογηθή από δημοσιεύματα εφημερίδων και περιοδικών και από τα εξής δύο αξιολογικά βιβλία: 1) Δημ. Τσιμπουκίδη «Οι κλασικοί του μαρξισμού για την αρχαία Ελλάδα» Εκδόσεις GUTENBERG, Αθήνα 1983. 2) Ορφ. Οικονομίδη «Ο Κ. Μαρξ και ο Φ. Ενγκελς για την Επανάσταση του '21» Εκδόσεις «20ος αιώνας», Αθήνα 1976).

Εάν λοιπόν οι ως άνω επιρρανείς ξένοι, γνωστοί διά την επαναστατικότητά των, δεν δύνανται να θεωρηθούν αντιδραστικοί, και, μη όντες Έλληνες το γένος, δεν δύνανται να εκληθούν ως πάσχοντες εκ προγονοπληξίας, πώς είναι δυνατόν (και παρά ποιών;) να χαρακτηρίζονται αντιδραστικοί και προγονόπληκτοι οι Έλληνες οι αγάπωντες τα Ελληνικά;

Του Γ.Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
Δικηγόρου παρ' Αρείω Πάγω
Αθήνα

ΜΕΡΙΚΟΙ φαίνεται να πιστεύουν ότι η διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας αντικείται εις την μαρξιστικήν δεοντολογία: και ότι η επίδειξις εχθρότητος έναντι των Αρχαίων Ελληνικών συνιστά εκδήλωσιν μαρξιστικής συνεισφοράς.

Ορισμένοι έχουν αποκαλέσει αντιδραστικούς τους επιθυμούντας την επάνοδο των αρχαίων ελληνικών εις τα Γυμνάσια: ενώ προδήλως, δεν έχουν διανοηθή να χαρακτηρίσουν αντιδραστικούς τον Μαρξ, τον Ενγκελς και τον Λένιν.

Κατωτέρω παρατίθενται βιογραφικά και απόψεις των Μαρξ, Ενγκελς και Λένιν, εκ των οποίων προκύπτει η σχέση, ήν είχαν ούτοι με την αρχαίαν ελληνικήν σκέψιν και την αρχαίαν ελληνικήν γλώσσαν.

Α. «Ο ΜΑΡΞ παρέμενε πάντα προσηλωμένος στους αρχαίους Έλληνες και ήταν έτοιμος να διώξει με το μαστίγιο από το ναό του πολιτισμού κάθε άθλια ύπαρξη που ήθελε να στρέψει τους εργαζόμενους ενάντια στην αρχαία κληρονομιά» (Φ. ΜΕΡΙΝΓΚ: «Κ. Μαρξ Η ιστορία της ζωής του», Μόσχα 1957, σελ. 525).

Έμαθε αρχαία ελληνικά όταν εσοίτα στο Γυμνάσιο της γενετειρας του πρωσιακής πόλεως Τριρ και, νεαρός ακόμη, τα γνώριζε τόσο καλά, ώστε όταν κάποιος διάβαζε αρχαίο ελληνικό κείμενο είχε τη δυνατότητα να το μεταφράζει αμέσως ελεύθερα στα γερμανικά.